

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки промисловості

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до освітнього компоненту
**«КУРСОВА РОБОТА З ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЄКТІВ»**

для магістрів спеціальності 051 «Економіка»
всіх форм навчання

Затверджено
Радою зі спеціальності 051 «Економіка»
галузі знань 05 «Соціальні та Поведінкові науки»
Протокол № 10 від 29 березня 2024р.

Методичні вказівки до освітнього компоненту «Курсова робота з дисципліни «Економіка соціально-економічних проєктів» для магістрів спеціальності 051 «Економіка» всіх форм навчання / Укладач: О.Л. Фрум. Одеса: ОНТУ, 2024. 17 с.

Відповідальний за випуск:
завідувач кафедри економіки промисловості д.е.н., проф. Павлов О.І.

З М І С Т

1. Загальні положення.....	4
2. Загальні вимоги до курсової роботи.....	4
3. Підготовка курсової роботи	5
4. Вибір теми курсової роботи	5
5. Методика системного компонування курсової роботи	7
6. Порядок виконання курсової роботи.....	10
7. Склад і структура курсової роботи	10
7.1. Теоретична частина курсової роботи	11
7.2. Аналітична частина курсової роботи	11
7.3. Розрахункова частина курсової роботи	11
7.4. Рекомендована структура роботи	13
8. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	15
9. Захист та оцінювання курсової роботи.....	16

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Актуальність курсу зумовлено тим, що сьогодні суспільство перебуває в умовах бурхливого розвитку і процесів глобалізації та інтеграції, високого ступеня невизначеності, переходу світової економіки до етапу економіки знань. Тому сьогодні тільки гармонійне застосування інструментів економіки інвестиційних проєктів, стратегічного управління й управління інвестиційними проєктами взагалі може забезпечити сталий розвиток соціально-економічної системи будь-якого рівня (підприємство, регіон, держава).

За навчальним планом вивчення дисципліни «Економіка інвестиційних проєктів» передбачає написання курсової роботи, що сприятиме поглибленому її вивченню, подальшій систематизації, розширенню і закріпленню отриманих знань. Робота охоплює ряд основних розділів курсу і дає можливість студентові виявити творчі здібності в комплексному підході до вирішення поставлених задач.

Курсова робота – це комплексне дослідження управління конкретним проєктом з використанням сучасної методології проєктного менеджменту та програмного середовища Microsoft

Метою написання курсової роботи з дисципліни «Економіка інвестиційних проєктів» є формування у майбутніх магістрів сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі проєктного менеджменту, а також набуття умінь прийняття управлінських рішень щодо доцільності інвестиційних вкладень, аналізу і правильного оцінювання проєктів, які проводяться на підприємствах, вміння узагальнювати не тільки позитивний досвід управлінської діяльності, а й розпізнавати слабкі місця, негативні явища в управлінні проєктами.

Курсова робота виконуються за матеріалами конкретного підприємства чи галузі.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

Працюючи над курсовою роботою, студент має засвоїти навички правильної постановки проблеми та обґрунтування її актуальності, формулювання мети і завдань дослідження, побудови логічного плану й оптимальної структури курсової роботи, роботи з літературними джерелами та статистичною інформацією, аналізу та оцінки різних аспектів обраного проєкту, обґрунтування власних узагальнень, висновків і пропозицій.

Курсова робота повинна бути написана на основі опрацьованої наукової та навчальної літератури, зібраного і опрацьованого емпіричного матеріалу з проблеми, яка досліджується. Курсова робота повинна відрізнятися критичним підходом до вивчення літературних джерел і демонструвати вміння використання студентом методів дослідження в проєктному аналізі. Матеріал, що залучається з літературних джерел, повинен бути перероблений, органічно пов'язаний з обраною студентом

темою. Виклад теми має бути конкретним, насиченим фактичними даними, аналізом, розрахунками, графіками, таблицями.

Робота завершується конкретними висновками і рекомендаціями.

В межах курсової роботи студентів необхідно подати:

- розгорнутий план курсової роботи;
- формулювання мети та завдань роботи;
- теоретичну частину;
- практичну (розрахункову) частину;
- висновки;
- список літератури за темою дослідження.

3. ПІДГОТОВКА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Після затвердження на кафедрі теми курсової роботи підготовка до виконання курсової роботи починається з підбору наукової літератури.

Наступним етапом роботи є розробка на основі ознайомлення з основною літературою робочого плану курсової роботи, який узгоджується з керівником роботи. План курсової роботи має відображати основну логіку дослідження, розкривати його зміст. Курсова робота повинна складатися зі вступу, трьох розділів, розділених на підрозділи, висновків й списку літератури, яку було використано при написанні роботи.

Пошук додаткової літератури, фактичного матеріалу здійснюється студентом самостійно, успіх цього етапу залежить від ініціативності студента, його навичок збору та обробки інформації, вміння користуватися електронними бібліотечними каталогами, ресурсами мережі Інтернет, тощо.

В процесі підбору літератури студенту корисно створювати власну бібліографію, в якій за кожним використаним джерелом будуть послідовно вказуватися: автор(и), назва книги (статті), назва видавництва (для статей назва періодичного видання або збірника статей), рік видання (для журнальних статей також вказується номер журналу), загальна кількість сторінок книги (для статті номера сторінок у виданні), Інтернет-посилання.

Робота з аналізу літературних джерел передбачає необхідні консультації з науковим керівником, узгодження з ним списку літератури, обговорення опрацьованого матеріалу. Після того, як ретельно вивчена література, зібрана за темою, можливі зміни початкового плану курсової роботи, узгоджені з керівником.

Для студентів при необхідності проводяться групові чи індивідуальні консультації.

4. ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Студенти самостійно обирають напрямок дослідження, але теми курсових робіт узгоджуються з керівником курсової та магістерської роботи. Одним з варіантів виконання курсової роботи може бути інвестиційний проєкт (міжкафедральний інвестиційний проєкт, проєкт на замовлення

підприємства та ін.). Студент повинен висунути пропозицію щодо власної теми курсової роботи, але за умови обґрунтування її доцільності.

Назва теми курсової роботи має відображати суть нововведення, тобто назву самого нововведення і характеристику процесу його впровадження (комерціалізації), а також базу нововведення (поширення).

Ключовими словами, які характеризують нововведення, можуть бути:

- новий продукт (його назва);
- новий вид послуг (їх назва);
- нова технологія (конкретно, яка саме);
- нова техніка (конкретно, яка саме);
- нові методи управління (конкретно, які саме);
- нове підприємство (з виробництва якогось виду продукції або послуги)

і т. ін.

Ключовими словами, які характеризують процес введення нововведення або його комерціалізації, можуть бути: «управління освоєнням», «управління впровадженням», «управління розробкою», «управління вдосконаленням», «управління проектуванням», «управління автоматизацією», «управління підвищенням», «управління формуванням», «організація і управління», «експертиза і управління», «управління» і т. п.

Не допускається виносити в заголовок теми курсової роботи обрану форму викладу матеріалу (інноваційний проєкт, бізнес-план, організаційний проєкт), так як курсова робота:

1) не являє собою завершений проєкт;

2) не передбачає виконання всіх видів передпроєктних і проєктних розрахунків;

3) носить навчально-методичний характер і при своїй практичній значущості не може забезпечити формування всієї системи організаційно-правових і розрахунково-фінансових документів.

Якщо курсова робота розробляється як проєкт внутрішньої інновації, що реалізується підприємством, то тема повинна бути сформульована за наступною схемою (рис.1)

Управління впровадженням... Управління розробкою... Організація та управління... Управління формуванням... і т. ін.	проєкту	найменування проєкту	на	найменування підприємства
Організація і управління ... Експертиза і управління ...	проєктом	найменування проєкту	на	найменування підприємства

Рис 1 Схема формування назви теми курсової роботи як проєкту внутрішньої інновації, що реалізується на конкретному підприємстві

Наприклад: «Управління розробкою соціально-економічного проєкту організації фінансування оборотних коштів на ПрАТ «Одесавинпром»,

«Управління формуванням соціально-економічного проєкту автоматизованої обробки статистичних даних для маркетингових досліджень на ПП «Фірма Гармаш», «Організація і управління соціально-економічним проєктом впровадження системи контролінгу на ПАТ «Одесакондитер».

Якщо курсова робота розробляється як проєкт зовнішньої інновації, що реалізується інвестором, (без ув'язки до конкретного підприємства) то тема повинна бути сформульована за наступною схемою (рис. 2):

Управління	соціально-економічним проєктом	створення підприємства ... розробки бізнес-плану.. впровадження інноваційної технології ... і т. ін.	в	найменування галузі чи сфери діяльності
------------	--------------------------------	--	---	---

Рис 2 Схема формування назви теми курсової роботи як проєкту зовнішньої інновації, що розробляється без ув'язки до конкретного підприємства

Наприклад: «Управління соціально-економічним проєктом створення підприємства переробки відходів виноробства»,

«Управління соціально-економічним проєктом розробки бізнес-плану підприємства з виробництва ковбас»,

«Організація і управління соціально-економічним проєктом формування системи контролінгу на хлібопекарських підприємствах».

Курсова робота з дисципліни «Економіка соціально-економічних проєктів» повинна бути частиною магістерської роботи.

Виконується робота на матеріалах конкретного підприємства чи галузі.

5. МЕТОДИКА СИСТЕМНОГО КОМПОНУВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Системний підхід до виконання курсової роботи, відповідно до принципів системного аналізу, повинен починатися з виявлення і чіткого формулювання кінцевої мети та шляхів її досягнення. Роботу при цьому слід розглядати як єдине ціле, єдину систему, в якій всі часткові рішення взаємопов'язані і являють собою її системоутворюючі компоненти.

Конкретизуючи ці принципи, визначимо обумовлену системним підходом структуру курсової роботи.

У складі курсової роботи взагалі можна виділити три блоки системоутворюючих компонентів.

Перший блок включає формулювання теми з обґрунтуванням її актуальності і мети проєкту, що відображається у вступ. В цей блок входить аналіз стану питання (вхідних даних і досліджень), що завершується формуванням завдань курсової роботи. Його, отже, можна назвати **постановочним**.

Другий блок включає в себе розв'язання встановлених завдань. Це – **виконавський блок**.

Третій блок є **оцінюючим**. До нього входять компоненти роботи, зміст яких дозволяє оцінити можливість використання отриманих у другому блоці результатів і перевірити, чи досягнуто мету курсової роботи.

Така структура роботи відповідає уявленням про тріаду якості системи, яка повинна складатися з організаційної, функціональної та оціночної підсистем.

Всі ці блоки та системоутворюючі компоненти, які входять до них, пов'язані і взаємодіють один з одним, утворюючи єдиний проєкт як логічно обумовлене ціле. Виконуючи такий проєкт (як єдину систему), студенти засвоюють основні принципи системного підходу до проєктування на практиці.

Перший структурний компонент – **формулювання її теми**, що й служить основою для встановлення мети роботи.

Другий структурний компонент першого блоку становлять обґрунтування актуальності теми і формулювання мети роботи, які відображаються у вступі.

Для цього необхідно провести дослідження поточної ситуації в межах заданої теми, прогнозування її динаміки. Крім того, мета, яка характеризує уявне передбачення результату діяльності, повинна свідчити, що цей результат потрібен для задоволення певної потреби, яка витікає з наявної ситуації.

Отже, для формулювання мети роботи потрібно здійснити укрупнений техніко-економічний аналіз зовнішнього середовища, сфери діяльності, галузі, до якої відноситься підприємство і виявити недоліки у діяльності підприємства за сферою, яка відображена у темі курсової роботи. Результати такого аналізу і стануть обґрунтуванням актуальності розгляду саме цієї теми, потреби у пошуку шляхів розв'язання саме цієї проблеми і своєчасності виконання саме цієї роботи.

Крім того, в ході розробки обґрунтування актуальності слід не тільки визначити недоліки у діяльності підприємства, але і вказати орієнтовний шлях їхнього усунення.

Отриманий висновок за результатами такого аналізу відображається у формулюванні мети роботи як засобу усунення виявленого недоліку. Метою може бути, наприклад, підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства, підвищення якості продукції, підвищення її конкурентоспроможності або підвищення продуктивності праці, зниження енергоємності виробництва й т. ін. Типова досить поширена помилка при формулюванні мети роботи полягає в тому, що в якості мети вказується засіб її досягнення.

Наприклад, формулювання «Метою роботи є організація та управління проєктом з розширення асортименту продукції та підвищення її якості для підвищення конкурентоспроможності підприємства» принципово невірна, оскільки розширення асортименту продукції та підвищення її якості є шляхом досягнення мети, тому не представляє передбачений позитивний результат діяльності. Він може лише сприяти досягненню результату.

Отже, формулювання мети має бути конкретизоване вказанням на спрямованість її реалізації. Якщо при обґрунтуванні актуальності теми було визначено, що вироблена продукція не є конкурентоспроможною на ринку, то мета роботи може бути сформульована у наступному вигляді: «Метою роботи є організація та управління проектом заходів щодо підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства».

Визначення мети курсової роботи потребує конкретизації дій з її досягнення. Порядок дій з досягнення встановленої мети відображається у завданнях роботи.

У трактуванні поняття «завдання» немає однаковості. Для практичного використання можна запропонувати наступне визначення: **завдання – це дія або послідовність дій, які треба здійснити для досягнення мети.**

Для формування завдань роботи, тобто визначення того, що конкретно та в якій послідовності потрібно досліджувати для досягнення мети проводиться детальний аналіз ситуації в межах заданої теми. Умовно назвемо цей процес **аналізом стану питання**, який є третім компонентом постановочного блоку курсової роботи.

В процесі аналізу стану питання повинні бути проаналізовані всі вихідні дані і відомі дослідження, які можуть вплинути на формулювання завдань роботи. До вхідних даних слід відносити задані темою проекту відомості про продукцію, про ціни, конкурентів, їх сильні та слабкі сторони, ємність ринку, уподобання споживачів та деякі інші.

Результатом дослідження стану питання є формування завдань проекту, що представляють собою опис логічної послідовності виконання конкретних, пов'язаних між собою, кроків у проведенні дослідження на задану тему курсової роботи.

На основі сформульованих завдань визначається зміст розділів основної частини курсової роботи, які повинні представляти собою описи процесу розв'язання кожного завдання. Саме тому основним розділам потрібно давати назви, які відображають зміст сформульованих завдань.

Після того як завдання розв'язані та основні розділи проекту виконані, необхідно визначити результати та ступінь досягнення поставленої мети. Для цього слід визначити економічну ефективність запропонованого проекту. В розділі, який призначено для проведення цих розрахунків, потрібно визначити, які показники зміняться від реалізації проекту, провести їх розрахунок і на підставі розрахунку показників оцінити економічну ефективність запропонованого проекту та провести аналіз структури отриманого економічного ефекту. На основі цієї інформації робиться висновок про доцільність впровадження запропонованого проекту та ступінь досягнення мети роботи.

Наприклад, якщо метою проекту було підвищення конкурентоспроможності підприємства і з аналіз структури економічного ефекту показав, що якась його частина отримана за рахунок підвищення конкурентоспроможності продукції, можна зробити висновок, що мета проекту досягнута. Але якщо метою роботи є зниження собівартості

продукції, а в результаті реалізації проєкту пропонується до виробництва дорогий високорентабельний продукт і ефект, від проєкту отримано за рахунок приросту прибутку, то взаємозв'язок з метою такого проєкту не простежується.

У висновках до курсової роботи, що складаються з висновків і пропозицій щодо використання отриманих результатів, повинні бути представлені їх короткі характеристики. Наприклад: «Розроблений проєкт ... забезпечує підвищення якості продукції» або «Виробництво нового виду продукції «Хліб висівковий» сприяє розширенню асортименту та збільшенню обсягу виробництва продукції, що користується підвищеним попитом у споживачів». Висновок, що завершує дослідження повинен показувати, що мета проєкту досягнута.

6. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має складатись з теоретичних досліджень та їх практичного застосування. Тематика курсових робіт охоплює всі питання проєктного менеджменту, що допоможе студентам ще раз систематизувати набутті знання і застосовувати їх при розробці та аналізі проєкту.

Процес виконання курсової роботи передбачає такі етапи:

- 1) вибір напрямку, об'єкта та предмета наукового дослідження, теми курсової роботи;
- 2) вибір підприємства, на матеріалах якого буде виконуватись курсова робота;
- 3) пошук і вивчення необхідної літератури та практичного матеріалу;
- 4) складання плану згідно теми курсової роботи;
- 5) проведення дослідження, виконання відповідних розрахунків;
- 6) написання висновків згідно виконаних розрахунків;
- 7) оформлення курсової роботи;
- 8) захист курсової роботи.

7. СКЛАД І СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Вступ. Обсяг вступу встановлено в межах 1-2 сторінок, де дається обґрунтування актуальності і практичного значення обраної теми; визначаються основні характеристики проєкту, що розглядається, формулюються: мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження; наводиться перелік застосованих методів дослідження; зазначається практичне значення отриманих результатів, висвітлюють базу дослідження та характеристику основних джерел отримання інформації (літературних, статистичних, офіційних, бібліографічних, наукових).

7.1. Теоретична частина курсової роботи

У теоретичній (першій) частині курсової роботи висвітлюються теоретичні засади економіки інвестиційних проєктів. В цій частині курсової роботи приводяться результати літературно-аналітичного дослідження обраної теми, погляди по вирішенню поставлених проблеми зарубіжних та вітчизняних вчених, а також висловлюється власна думка щодо проблеми (відповідно до обраної теми). Викладається економічна сутність проблеми, що досліджується, розглядаються різні підходи до вирішення, дається їх оцінка, обґрунтовується і викладається власна точка зору.

Цей розділ повинен містити 2-3 підрозділи обсягом не більше 10 сторінок.

7.2. Аналітична частина курсової роботи

В аналітичній (другій) частині студент аналізує зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства, виявляє резерви розвитку конкретного підприємства у відповідності до теми дослідження. Результати аналізу ілюструються таблицями, графіками, схемами з відповідними висновками. Цей розділ повинен містити 3-4 підрозділи обсягом не більше 15 сторінок.

Якщо магістр продовжує дослідження, розпочате при виконанні курсових робіт з дисциплін «Аналіз соціально-економічних проєктів» та «Економіка підприємства», то при написанні першої та другої частин проєкту бажано використовувати напрацьований матеріал з цих робіт.

7.3. Розрахункова частина курсової роботи

В розрахунковій (третьій) частині студент описує проблемну ситуацію, розробляє проєкт на матеріалах підприємства, відповідно до виявлених резервів його розвитку.

Концепція проєкту повинна включати.

1. Причини ініціалізації проєкту (визначення проблеми, яка буде розв'язана за допомогою продукту проєкту та підстави для ініціалізації проєкту на підприємстві). Деталізується проблема, яка передбачається розв'язати за допомогою проєкту.

2. Сутність запропонованої проєктної ідеї та спосіб її використання для розв'язання конкретної проблеми підприємства. Описати спосіб функціонування продукту проєкту для розв'язання проблеми підприємства з позиції стратегії її розвитку. Назва проєкту повинна бути лаконічною.

3. Мета проєкту. Сформулювати мету проєкту, вказавши майбутній продукт проєкту, часові та фінансові обмеження. Визначається дата початку роботи проєкту, календарний сітєвий робочий графік.

4. Очікувані вигоди проєкту. Уточнити перелік зацікавлених сторін інвестиційного проєкту та їхніх інтересів з урахуванням стратегії розвитку організації

5. Обмеження проєкту. Оцінити основні витрати, а також доходи від проєкту. Представити їх розподіленими в часі. Оцінити можливі початок та тривалість проєкту з позиції стратегії розвитку підприємства

6. Ризики проєкту. Виявити внутрішні і зовнішні основні ризики, які можуть виникнути в процесі реалізації проєкту і вплинути (як негативно, так і позитивно) на реалізацію та досягнення цілей проєкту.

В розрахунковій частині студент розробляє основні структурні елементи проєкту, перелік основних робіт, необхідних для отримання продукту проєкту, показує, у якій послідовності мають виконуватися зазначені роботи, та встановлює логічні зв'язки між ними

Сіткове планування та управління – це комплекс графічних і розрахункових методів, організаційних заходів, що забезпечують моделювання, аналіз і динамічну перебудову плану виконання проєктів і розробок, наприклад, таких як: будівництво та реконструкція яких-небудь об'єктів; переозброєння виробництва; виконання науково-дослідних і конструкторських робіт; підготовка виробництва до випуску нової продукції; створення нового підрозділу підприємства; відкриття торгової точки; розширення асортименту й т. ін.

Характерною особливістю таких проєктів є те, що вони складаються з ряду окремих, елементарних робіт. Вони обумовлюють один одного так, що виконання деяких робіт не може бути розпочато раніше, ніж завершені деякі інші.

Сіткове планування та управління включає три основних етапи:

1. Структурне планування;
2. Календарне планування;
3. Оперативне управління

Рівень деталізації визначається специфікою проєкту, тим не менше, кількість пакетів робіт повинно бути не менше десяти. Рекомендується почати з уточнення дерева цілей та розробки ієрархічної структури розбиття робіт (WBS).

Потрібно розробити сітковий графік проєкту та календарний план проєкту; побудувати діаграму Гантта, розрахувати загальні інвестиційні та прямі витрати проєкту; отримати аналітичні фінансові таблиці: кеш-флоу проєкту, звіт про прибутки; визначити фінансові показники проєкту: ефективності інвестицій (NPV – чиста наведена величина доходу від проєкту, IRR – внутрішня норма рентабельності проєкту, період окупності, PI – індекс прибутковості), показники рентабельності (ROI), показники ліквідності та платоспроможності, використовуючи програмне середовище Microsoft; виконати аналіз ризику проєкту; визначити чутливість інвестицій на зміну різних факторів зовнішнього середовища.

Результати розрахунків ілюструються таблицями, графіками, схемами з відповідними пропозиціями.

Обсяг цього розділу складає 10-15 сторінок.

Висновки. Висновки повинні включати короткий опис результатів проведеного теоретичного та практичного дослідження, містять стислий

виклад зроблених оцінок та узагальнень під час виконання проєкту відповідно до завдань, пропозицій автора. Ознайомлення з текстом висновків повинно сформулювати уявлення про ступінь реалізації автором поставленої мети і завдань курсової роботи.

7.4 Рекомендована структура роботи

Вступ

Розділ 1. (Теоретична частина курсової роботи) *НАЗВА*

- 1.1. .... (поняття та сутність)
- 1.2. .... (зміст, функції, види, класифікація, пояснення)
- 1.3. .... (проблематика та шляхи її вирішення)

Розділ 2. (Аналітична частина курсової роботи) *НАЗВА*

- 2.1. Загальна характеристика підприємства, що аналізується
- 2.2. Аналіз зовнішнього середовища підприємства (проєкту)
- 2.3. Аналіз внутрішнього середовища підприємства
- 2.4. Резерви розвитку підприємства та стратегія їх реалізації

Розділ 3. (Розрахункова частина курсової роботи) *НАЗВА*

- 3.1. Сутність та обґрунтування запропонованого проєкту. Виробничо-організаційний план проєкту
- 3.2. Сітьовий графік та календарний план проєкту; Управління часом, вартістю та ресурсами проєкту
- 3.3. Оцінка ефективності проєкту та схеми його фінансування
- 3.4. Аналіз і управління ризиками проєкту (оцінка ризиків та пропозиції по їх усуненню)

Висновки

Список використаної літератури

Додатки

Якщо студент вирішив розробити власний проєкт, в план, який запропоновано, потрібно внести наступні корегування:

У Розділі 2:

1. Підпункт 2.1. Узагальнений аналіз бізнес-ідеї;

Підрозділ буде включати узагальнену характеристику інноваційного потенціалу продукції проєкту за такими основними показниками:

- структура життєвого циклу продукції (послуги) проєкту;
- її наукоємність, оновлюваність;
- рівень розвитку науки і технології щодо продукції проєкту;
- якісний склад персоналу щодо реалізації проєкту;
- рівень якості продукції (послуги) проєкту та інші.

2. Підпункт 2.2. Аналіз зовнішнього середовища проєкту

За можливістю потрібно деталізувати аналітичну інформацію за напрямками:

- аналіз конкурентного середовища проєкту (оцінка пропозиції та стану конкурентної боротьби в галузі);
- аналіз стану сировинної бази та можливих постачальників проєкту;
- аналіз попиту та споживачів; інше.

3. Підпункт 2.3. Аналіз внутрішнього середовища підприємства не може бути виконаний, оскільки внутрішнього середовища ще немає.

У Розділі 3 необхідно розглянути усі питання розрахункової частини курсової роботи (інвестиційного проекту):

- розробити виробничо-організаційний план проекту;
- розробити сітьовий графік проекту та створити календарний план проекту;
- описати загальні та прямі витрати проекту;
- визначити потреби у фінансуванні та підібрати підходящу схему фінансування;
- описати податкове оточення і його можливу зміну під час реалізації проекту;
- отримати аналітичні фінансові таблиці: кеш-флоу проекту, звіт про прибутки;
- розрахувати фінансові показники проекту: ефективності інвестицій (NPV – чиста, наведена величина доходу, IRR – внутрішня норма рентабельності, Період окупності, PI – індекс прибутковості), показники рентабельності (ROI), показники ліквідності та платоспроможності;
- визначити чутливість проекту до зміни різних факторів зовнішнього середовища та запропонувати методи протидії проектним ризикам;
- сформулювати висновки

При розробці схеми фінансування інвестиційного проекту (п. 3.3. проекту) розглядається п'ять основних її варіантів.

1. Повне внутрішнє самофінансування.

Передбачає фінансування повністю за рахунок внутрішніх джерел – «фінансування без левериджа». Таке фінансування притаманне для першого етапу життєвого циклу підприємства або для реальних інвестиційних проектів. Але треба розрахувати та показати від'ємну поточну фінансову потребу підприємства.

2. Акціонування.

Використовується для масштабних реальних інвестиційних проектів за галузевої або регіональної диверсифікації інвестиційної діяльності на основі відкритої підписки на акції підприємства, яке створюється.

3. Венчурне фінансування.

Надання певної суми капіталу окремим підприємствам для реалізації інноваційних реальних проектів підвищеного ризику. В обмін на відповідну частку в статутному фонді або певний пакет акцій. Цей метод здійснюється за допомогою посередника – венчурної компанії.

4. Кредитне фінансування.

Використовується для невеликих короткострокових інвестиційних проектів з високою нормою рентабельності інвестицій.

5. Змішане фінансування.

Передбачає використання власного та залученого капіталу.

Підприємство, що використовує тільки власний капітал, має найвищу фінансову стійкість, але обмежує темпи розвитку і не використовує фінансові можливості приросту прибутку на вкладений капітал.

Підприємство, що використовує залучений капітал, має вищий фінансовий потенціал розвитку і можливості приросту фінансової рентабельності, однак більше генерує фінансовий ризик і загрозу банкрутства.

Під час вибору схеми фінансування проекту потрібно враховувати:

1) До формування інвестиційних ресурсів для створення нового підприємства не можуть бути залучені внутрішні джерела фінансових ресурсів, які на цій стадії відсутні.

2) Основу формування стартового капіталу підприємства, яке створюється, складає власний капітал його засновників.

3) Стартовий капітал, який формується під час створення нового підприємства, може бути залучений у будь-якій формі.

4) Власний капітал засновників підприємства вкладається в формі статутного фонду.

5) Особливості формування статутного фонду нового підприємства визначаються організаційно-правовими формами його створення.

6) Обмежене коло та можливості залучення позикових коштів на стадії створення підприємства.

7) Високі ризики, пов'язані з формуванням капіталу, а відповідно і вартість такого капіталу.

8. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота включає наступні складові:

Титульний аркуш (форма наведена в Додатку 1)

Зміст роботи

Текстовий виклад курсової роботи (глав і параграфів)

Висновок

Список літератури

Додатки (містять практичний матеріал, який використано у роботі, якщо він не поміщений по ходу викладу).

Заголовок кожного додатку повинен мати наступний вигляд: слово «ДОДАТОК», його порядковий номер та тематичний заголовок, що відображає зміст даного додатку.

Робота виконується на одній стороні аркуша формату А4: поля по 2,0 см зверху та знизу, 3,5 см – зліва, 1,5 см – праворуч, кегль 14, шрифт – Times New Roman, міжрядковий інтервал 1,5.

Всі аркуші курсової роботи повинні бути пронумеровані. Кожен розділ в тексті повинен мати заголовок у точній відповідності з назвами в розділі.

Новий розділ починається з нової сторінки.

Таблиці, малюнки (графічний та інший ілюстративний матеріал), зазвичай, розташовуються по ходу викладу, після посилання на них. Вони

повинні мати назву і відповідний порядковий номер. Не рекомендується переносити таблиці і малюнки з однієї сторінки на іншу, тим більше неприпустимо розривати заголовок з таблицею і малюнком, розміщуючи їх на різних сторінках. Номер формули проставляється в круглих дужках праворуч від неї.

У роботі можна використовувати тільки загальноприйняті скорочення та умовні позначення.

Цитати, цифрові та графічні матеріали, взяті з відповідних джерел, повинні супроводжуватися посиланнями на них із зазначенням номера джерела і номера сторінки/сторінок, наприклад, [1, с.2]. Цитати повинні бути ретельно вивірені і укладені в лапки. Студент несе відповідальність за точність даних, а також за об'єктивність викладу думок інших авторів.

9. ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсової роботи передбачений для перевірки знань студента та оцінки правильності її виконання. На захисті студент повинен вміти обґрунтовувати власні розрахунки та показувати глибоке розуміння виконаної курсової роботи.

Поточний контроль виконання студентом курсової роботи керівник здійснює в процесі консультацій, а підсумковий контроль – під час її захисту. Дата захисту встановлюється керівником. Курсову роботу студент повинен захистити до початку екзаменаційної сесії.

Курсова робота здається на перевірку керівнику не пізніше, ніж за 1 тиждень до встановленого дня захисту.

Студент готує до захисту ілюстративний матеріал – презентацію (таблиці, графіки, діаграми, рисунки).

Захист курсових робіт студентів відбувається публічно згідно з розкладом. Кожному студентові надається час на доповідь та відповіді на запитання, який складає, у середньому, п'ятнадцять хвилин.

Час виступу не повинен перевищувати п'ять хвилин, сам виступ має бути стислим, конкретним, з використанням презентації або роздавального матеріалу. Головне призначення таких додатків – детально та наочно проілюструвати ті чи інші твердження автора,

Студенту допускається робити презентацію виконаної курсової роботи за допомогою презентаційних комп'ютерних програм, таких як PowerPoint або інших, з демонстрацією на великому екрані. При цьому презентація має складати до 10 слайдів.

Під час захисту студент повинен стисло викласти результати розрахунків та висновки, відповісти на питання керівника.

У процесі визначення оцінки враховується низка важливих показників якості курсової роботи:

1. Змістовні аспекти курсової роботи:

- актуальність обраної теми дослідження;
- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;

- відповідність логічної побудови курсової роботи поставленим цілям і завданням;
- широта й адекватність методологічного та діагностичного апарату;
- наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- професійний рівень обґрунтування та представлення запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- загальне оформлення курсової роботи.

2. Якість захисту курсової роботи:

- уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;
- здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
- загальний рівень підготовки студента.

Рейтингова оцінка з курсової роботи матиме дві складові. Перша (стартова) характеризує роботу студента та її результат – якість розрахунків та графічного матеріалу. Друга складова характеризує якість захисту студентом курсової роботи.

Розмір шкали першої складової дорівнює 70 балів, а другої складової – 30 балів.

Студент, який не подав до захисту курсову роботу у встановлений графіком термін, або не захистив її з позитивною оцінкою, вважається таким, що має академічну заборгованість.